

etwa 15 cm hoch; Stengel einfach bis 1 mal gabelästig; Hüllblätter mehr oder weniger weichhaarig. Blätter deutlich gezähnt. Eckernförde: Salzwiesen am Schwansener See."

Dit klopt geheel met onze planten, slechts de hoogte is aan de kleine kant, hoewel deze past op in het Verenigings-herbarium aanwezige exemplaren van Urk, die slechts c. 12 cm hoog zijn. De meeste planten, die ik tot var. *uniflorus* zou willen rekenen zijn echter hoger, met bloeistengels die in lengte variëren tussen 25 en 65 cm. Het zijn de volgende:

Texel, tussen de Slufter en de Nederlanden, M. A. DONK, Aug. 1927 (herb. Van Ooststr. no. 5910); bij Kampen, BONDAM, Juni 1852 (herb. K.N.B.V.); Harderwijk, BONDAM, Mei 1866 (herb. K.N.B.V.); Eembrug, zilte weilanden, VAN OOSTSTROOM 5615, 22 Juni 1933 (herb. Van Ooststr.); Wieringen, Hoelemerpolder, K4, 25, 22, VAN SOEST, 18 Juni 1928, „rechttopstaande vorm" (herb. K.N.B.V.); Urk, BACKER DE WIT, 1852 (herb. K.N.B.V.); eiland Rozenburg, DE BRUIJN, Juli 1845, type van var. *uniflora* Van den Bosch (herb. K.N.B.V.).

25. *Hypochoeris radicata* L. (door Ir J. L. VAN SOEST).

In Nederland valt deze soort minstens in twee ondersoorten uiteen, die het beste door de vruchtgrootte te scheiden zijn, maar reeds door de gehele habitus onmiddellijk opvallen.

- ssp. *ericetorum* v. Soest nov. ssp. Planta tenera, saepe humilia vel minora; cauli divergentes teneri, rami diffusi. Capitula medio-ocria vel parva 13-16 mm longa. Achenia 3-4 mm longa.
- ssp. *erecta* v. Soest nov. ssp. Planta magna ad 60 cm longa; cauli erecti crassi, rami erecti. Capitula magna 15-25 mm longa. Achenia 5-6 mm longa.

De eerste is een plant van heide- en duingrond, de tweede van vruchtbaarder terrein. Eerst meende ik dat het slechts een kwestie van standplaatsverschillen was, maar toen ik in 1946 op een terrein bij Doornspijk met *Agrostis canina*, *Jasione montana*, *Calluna* en de „heidevorm" van *H. radicata*, de andere „vorm", aangevoerd uit het Zuiderzeegebied, aantrof, rees ernstige twijfel aan bovengenoemde veronderstelling: de vorm der vruchtbare gronden had op de arme grond een kortere stengel en er slechts één, maar verder was zij geheel onveranderd. Dat zij uit het Zuiderzeegebied was aangevoerd is wel zeker, omdat zeer dicht in de nabijheid ook *Sedum boloniense*, *Knautia arvensis*, *Cerastium arvense* optraden, die met hooi vandaar waren aangevoerd.

Cultuurproeven sindsdien hebben bevestigd, dat het verschillende rassen zijn.

Beide ondersoorten komen in Nederland veel voor en zijn elk zeer variabel in beharing, bladvorm en kleur.

Van ssp. *ericetorum* ken ik enige malen de vorm met bleekgele bloemen: var. *pallida* De Wever.

Van ssp. *erecta* ken ik een var. *caulescens* v. Soest nov. var.: *caulis 2-foliatus foliis rosulinis (paucis) similis*. Nunspeet 1941 v. S. (h.)